

SLOVENSKI NAROD.

Plačila vsak dan s večer izveniški nedelje in praznika ter volja po peti prejemanju na avstro-ogrsko deželo na vse leto 25 K, na pol leta 13 K, na četrt leta 6 K 50 h, na en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, na pol leta 12 K, na četrt leta 6 K, na en mesec 2 K. Kdorkodi sam ponj, plača na vse leto 22 K, na pol leta 11 K, na četrt leta 5 K 50 h, na en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko isto leto 20 K. — Na naročbo brez istodobne vplačilne naročnine se ne oira. — Za omanila se plačuje od petdesetopne peti-vrste po 14 h, če se omanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Depisi naj se izvolijo frankovati. — Recepti se ne vračajo. — Uredništvo in upravljalstvo je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravljalstvo naj se blagovoljno pošilja naročnine, reklamacije, omanila, t. j. administrativne stvari. j j

Uredništvo telefon št. 84.

Posamezne številke po 10 h.

Upravljalstvo telefon št. 85.

Pri nas in drugod

Borba za ravnopravnost, ki se je v Avstriji pričela leta 1848., je imela povsod več uspehov, kakor pri nas na Slovenskem.

Čehi, Poljaki in tudi Hrvatje v Dalmaciji so si priborili tekom desetletij malodane popolno ravnopravnost svojega jezika v šoli in uradu.

Samo Slovenci smo še po preteku več nego polstoletja naše narodne borbe skoro na istih pozicijah, kakor takrat, ko smo se vzdramili iz narodnega spanja in pričeli boj za svojo ravnopravnost.

Edino, kar smo v tej dolgi dobi dosegli, je par slovenskih spodnjih gimnazijskih razredov in delno upoštevanje slovenskega jezika pri sodiših na Kranjskem in v Primorju. Vse drugo je ostalo pri starem kakor pred 30 ali 40 leti.

In kaj je temu krivo?

V prvi vrsti pač to, da smo Slovenci premaloštevilni narod, da bi mogli svojo moč primerno uveljaviti na merodajnem mestu. Toda ta naša številna slabost bi nam ne škodovala toliko, ako bi jo umeli paralizirati s smotrenim delom, jekleno vztrajnostjo in mogočnim narodnim navdušenjem.

Vseh teh svojstev pa nam žalibog manjka. V nas še vedno tiči dober del tistega hlapčevskega duha, ki so ga nam vtepli za časa robote in narodnega našega suženstva.

Kakor v časih, ko je na naši zemlji gospodaril tuji graščak, tako še tudi dandanes potrpečljivo in vdani v božjo voljo poljubljamo palico, ki nas tepe.

Na tihem pač stiskamo pesti, a da bi se ojunčili in enkrat pokazali zobe našim zatiralcem, tega bog ne da. Toliko sra, toliko poguma nimamo, raje potisnemo svojo bol in svoj gnev v najskrivnejši kotiček svojih prsi in grozimo seveda na skrivnem s pestmi svojim sovragom, nego da bi se ohrabрили ter enkrat odločno zaklicali zatiralcem: Do tu sem in ne dalje!

Pasja ponižnost in angelska potrpežljivost, to so svojstva, ki nas bodo ugonobila, ako za časa ne krenemo na druga pota.

Zakaj nas vlada nikdar ne upošteva, zakaj ravna z nami, kakor nekdanj Spartanci s svojimi heloti?

Ker se nas ne boji, ker ve, da smo kakor pes, ki ostane tembolj zvest svojemu gospodarju, čimbolj ga tepe!

Sramotno je to priznanje za nas, toda resnično.

Ali bi bilo sicer mogoče, da bi naša slavna vlada postopala z nami Slovenci tako, kakor dejansko postopa?

Ali bi si upala vlada nam Slovencem in — Nemcem tako očitno rezati dvojni kruh, ako bi ne bila prepričana, da lahko pohlevnega Slovenca vsak hip dobi pod svojo peto in ga užene, če ne drugače pa z dinastičkim križem?

Le premostimo dogodke zadnjih dni.

V Ptujju je nemška in nemškutarska drhal pred očmi državnih oblastev pri belem dnevu smela pobijati Slovence, smela si je na tolovajski način prilasčati tujo last, nihče izmed državnih organov se ni ganil v obrambo divjaško napadenih Slovencev. Še več! Ko so se obrnili v življenski nevarnosti se nahajajoči Slovenci na reprezentanta državne avtoritete, okrajnega glavarja, za pomoč, jim je odvrnil v cinčni svoji frivolnosti da ne vidi vzroka za intervencijo, ker se še ni ničesar posebnega zgodilo. A vendar je že takrat tekla slovenska kri, nad 20 Slovencev je bilo že bolj ali manj poškodovanih, eden pa celo ranjen skoro na smrt! A vkljub temu ni bilo povoda za intervencijo! Vprašamo: Koliko Slovencev pa bi moralo biti mrtvih, da bi čuvar državne avtoritete smatral za potrebno, da bi prihitel na pomoč državljanom II. vrste, Slovencev?!

Tako se postopa v Ptujju, a kako nastopa državna oblast pri nas v Ljubljani?

Tu pleni brez pardaona slovenske liste, ki pozivajo slovensko občinstvo, naj se gospodarsko osamosvoji, konfiskuje notice ki opisujejo ogorčenje slovenske javnosti radi ptujskih dogodkov!

Nemcu v Ljubljani se ne sme skriviti lasu, nad njim bdi in čuva mogočna roka državne oblasti, v Ptujju pa se sme svobodno prelivati kri slovenskih državljanov, ne da bi se komu zdelo potrebno nastopiti v njih zaščito!

V Ljubljani je za danes zvečer sklican protestni shod proti krvavim dogodkom v Ptujju.

Na shodu se ne bo hujskalo in ščuvalo, marveč se bo trezno in dostojno razpravljalo o dogodkih, ki so se v nedeljo doigrali v Ptujju, ter se posvetovalo o sredstvih, kako bi se taki in enaki dogodki dali v bodoče preprečiti.

Shod je torej na sebi docela ne-

dožen in nihče ne misli na to, da bi pri tej priliki storil kaj žalega kakšnemu tukajšnjemu Nemcu ali nemškutarju.

A vkljub temu je vlada v nepopolnih skrbah za dragoceno življenje naših posili Nemcev! Kakor da bi bili mi Slovenci takšni tolovaji in nasilniki, kakor nemškutarska sodrga, ki je preteklo soboto in nedeljo razsajala v Ptujju!

V Ptujju ni državna oblast niti najmanjšega ukrenila v varstvo Slovencev, dasi se je javno pozivalo na poboj slovenskih gostov, v Ljubljani pa je dala visoka naša deželna vlada radi današnjega shoda konsignirati vojaštvo in je dala poklicati nebroj orožnikov z dežele v Ljubljano!

Tako se godi pri nas, drugače drugod!

Ne bodemo kritikovali te odredbe, samo slovenskemu občinstvu kličemo:

Ohranite mirno kri in poskrbite, da se bodo gotovi faktorji blamirali s svojo preveliko ljubeznijo in skrbjo do ljubih naših, v toliki »nevarnosti« se nahajajočih nemških somoščanov!

Deželni zbori.

Celovec, 17. septembra. Poročilo glede normalnotirne železnice od Velikovca do Sinče vesi se je izročilo tozadevnemu odseku v proučevanje in poročanje.

Brno, 17. septembra. Moravski deželni zbor je razpravljal o nujnem predlogu glede varstva jezikovne enakopravnosti pri državnih železnicah na Moravskem. Po daljši debati je bila nujnost sprejeta.

Lvov, 17. septembra. Demokratska levica je sklenila, predlagati v galskem deželnem zboru, naj predsedstvo v imenu deželnega zbora čestita grofu Tolstemu k 80letnici.

Nova srbska stranka v Dalmaciji.

Zader, 17. septembra. Med kotorskimi Srbi se širi gibanje za ustanovitev protičrnogorske srbske stranke na jugu monarhije. Stranka se imenuje »srbska demokratična stranka« ter jo vodijo bratje Gopčević, ki imajo med dalmatinskimi Srbi velik ugled in vpliv. Nova stranka namerava pri predstoječih deželnozborskih volitvah iti do skrajnega boja proti dosedanjima poslancema tržaškemu odvetniku dr. Kvekiću in veleposelniku Vukotiću v Boki Kotorski. Ker ima stranka

Avstriji prijazni program, bo izrgala najbrže tudi dva kmečka mandata sedaj vladajoči srbski stranki.

O bodočnosti Bosne.

Petrograd, 17. septembra. »Novoje Vremja« je prinesla razgovor z avstro-ogrskim poslanikom princem Fürstenbergom o bosanskem vprašanju. Princ je demontiral vesti, da bi imela Avstro-Ogrska namen, prikloniti Bosno in Hercegovino. Glede reform v Bosni je rekel princ, da se nameravajo ustanoviti okrajna zastopstva po načinu ruskih zemstev. Na vprašanje, kake namene ima Avstrija glede Bosne, ko izvrši svoj mandat, ki ga je dobila na berolinskem kongresu, je princ molčal.

Zagreb, 17. septembra. Dr. Mile Starčević se bavi v »Hrvatski Slobodi« z aneksijo Bosne in Hercegovine ter poziva vse hrvaške stranke, v prvi vrsti pa koalicijo, naj se brez ovinkov izreko o bodočnosti Bosne in Hercegovine. Pisec nikakor noče odobravati stališča nekaterih strank, da naj pripade Bosna komurkoli, ako se ne združi s Hrvaško.

Reakcija na Ruskem.

Petrograd, 17. septembra. Rektor vseučilišča Borgman, ki pripada stranki kadetov, in podrektor Braun sta odstopila. Vsi vseučilišni profesorji so soglasno sklenili, protestirati pri našem ministru proti najnovejšim namadnjanskim odredbam, kakor o omejitvi dijaških shodov, posebno pa proti odredbi, da smejo biti vseučilišni profesorji le pristiži vladnih strank. Petrogradsko dijaštvo je pozvalo tovariše na vseh ruskih vseučiliščih, naj odgovore na odredbo naučnega ministarstva s protestnim štrajkom.

Dogodki na Turškem.

Sarajevo, 17. septembra. Guverner Sulejman paša je moral bežati iz Plevlja, ker se je vedno kazal odkritega prijatelja Avstrije. Zaradi tega so ga začeli sovražiti mohamedani in Srbi, a sovraštvo se je zaneslo tudi med turško vojaštvo. Ubežnega guvernerja sta spremljala zaradi varnosti do bosanske meje generalni major Rhemen in avstrijski konzul grof Drašković iz Plevlja.

Carigrad, 17. septembra. Ministrski svet je sklenil najeti 87 milijonov kron pri otomanski banki. Sklep se je predložil sultanu v sankcijo.

Protestni shod

proti

nemškemu dijaštvu v Ptujju

bo

danes v petek 18. t. m.

ob pol 9. zvečer

v veliki dvorani Mestnega doma.

Na shodu bosta govorila deželni poslanec dr. Karel Triller in občinski svetnik dr. Ivan Oražen ter zastopnica slovenskega ženstva.

Kdor ima le še iskrico narodnega čuvstva v sebi, mora priti na ta shod.

Vsako smatraj za svojo **častno narodno dolžnost**, da agitira z vsemi silami med svojimi znanci in prijatelji za to, da se vsak Slovenec, vsaka Slovenka udeleži tega **velevažnega shoda**.

Posebno pozivamo **naše narodno ženstvo**, naj se shoda udeleži v čim največjem številu!

Slovenske dame, po vaši udeležbi na shodu bomo sodili vašo narodno zavednost!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 18. septembra.

— Slovenci! Slovenke! Danes zvečer ob polu 9 uri se zberemo v ljubljanskem »Mestnem domu« in krog njega, da pokažemo z veličastnim shodom, da nas ni volja, mirno spraviti nesramnih žalitev in napadov, ki so nam jih zadali Nemci v Ptujju. Naš današnji shod bodi začetek nove, odločne in brezobzirno — narodne dobe v Ljubljani. Ali bodo že enkrat odpravili nepotrebno nemščino z javnih poslopij in ulic? Ali bodo še dolgo smeli trgovci darovati »Südmarki« in »Schulvereine« iz zasluzka, ki jim ga dajo Slovenci? Ali bodo še dolgo tovarnarji zatirali in zapostavljali slovenskega delavca, ker je »manj vreden Slovenec«? Ali nam bodo nedomačini v Ljubljani zasedali najboljše službe? In ve Slovenke, ali boste še hodile v nem-

LISTEK.

Nekoliko komentarja k cerkvenim govorom naše duhovščine.

(Dalje.)

L . . . ič.

Oficijalna cerkev — hijerarhija na čelu ji rimski papež, je kmalu spreviedela, da ima vsako »krivoverško« gibanje svoj izvor v čistem evangeliju. In vsako tako gibanje, ki je stremilo za povratkom k prvotnemu krščanstvu, se je postavilo odločno proti cerkvi, ker se je to gibanje ravno porodilo iz pravega umevanja čistih Jezusovih nauk. Zato pa je hijerarhija videla v tem vedno veliko nevarnost za svoj obstoj, če bi se ljudstvo seznanjalo s čistim evangelijem. Radi tega pa je bila cerkev povsod odločno proti temu, da bi se razširjalo biblijo predstavljeno v materinsko brez zofistično zavutih razlag med priprosto ljudstvo. Tu tiči vzrok boja papežev proti čistemu evangeliju, ki se je pojavil kmalu. Tako je n. pr. že papež Inocenc III. izrekel sledeči stavek: »Sv. pismo je celo za učenjake nerazumljiva knji-

ga.« Seveda je trdil ravno nasprotno kot pa stari cerkveni učeniki. Papež Inocenc IV. je dekretiral l. 1244. »da bi se moralo vreti na ogenj vse prestave evangelija v deželne jezike.«

Hijerarhija se je bala, da bi ljudstvo, ko bi čitalo čisti evangelij, ne spoznalo, kako nasprotuje učenje cerkve, bistvu Jezusovih nauk. Zato pa je duhovščina skušala ljudi prepričati, da čitanje biblije zapelje človeka v krivoverstvo; zlasti pa je ob času verskih reformacij vbijala katoliška duhovščina ljudem v glavo misel, da je za pravega katoličana že to samo na sebi velik greh, ako ima v svoji hiši biblijo predstavljeno v svoj materni jezik. Tako vidimo tudi pri nas na Slovenskem, da je katoliška duhovščina sežgala tisoče eksemplarjev slovenske svetopisemske prestave; ljudstvu je duhovščina s pomočjo oborožene sile pobrala slovenske knjige ter jih po večini sežgala, le za svojo lastno uporabo si je marsikateri duhovnik pridržal Dalmatinovo prestavo biblije in druge za cerkveno prakso potrebne knjige, katere je spisala slovenska protestantska duhovščina, dočim katoliška duhovščina pri nas ni imela te zmožnosti, ampak je živela od duševnega dela tistih ljudi, katere je fanatično preganjala.

Zlasti pa je bil katoliški hijerarhiji vedno kot trn v peti institut sve-

topisemskih družb, katerih namen je razširiti na podlagi materinsčine evangelij med vse narode naše zemlje. Papeži so vedno naravnost sirovo nastopali proti takim družbam. Tako je izdal Pij VII. leta 1816. na nadškofa v Gnezu bveve, kjer daje angleški evangelijski družbi vsemogoče primke; med drugimi tudi sledeče: kuga človeštva, ljuljka, katero je zasejal hudobni sovražnik. — Kar se tiče psov, papeži niso bili nikdar posebno izbirični in tudi ne v zadregi, o čemer nam najbolj jasno govore razne ekskomunikacijske formule, ki so naravnost tehnični slovarji za izraze v psovanju. — Tudi papež Lev XII. — kako krvolono ime — je izdal leta 1824. na svoje škofo okrožnico, v kateri imenuje evangelij, katerega razširjajo evangelijske družbe, »gorostasne ponaredbe«, ali bolje »evangelij hudobnega duha«. Papeža Pij VIII. in Gregor XVI. sta se izrazila o takih evangelijskih v tem smislu, »da naj se to kugo slabih knjig vrže na grmado«. Zloglasni Pij IX. pa pravi v svoji allokuciji na kardinale (leta 1860.), da so francoske in druge svetopisemske prestave »zavijanje božje besede in vnebovpijoče ponareditve«.

Resnica pa je, da so evangelija, katere izdajajo take družbe, vedno verne in vestne prestave po prvotnem grškem izvirniku, dočim je ro-

kopisna kritika dognala, da je tekst Vulgate, katere se katoliška cerkev tako krčevito drži, na nekaterih mestih falzificiran. Tudi slovenska prestava evangelija, katero je preskrbel angleška svetopisemska družba, je verna prestava po prvotnem viru, tako da n. pr. marsikakemu gimnazijcu dobro služi pri staroslovensčini, ko se gre za prestavo svetopisemskih odlomkov staroslovenske čitanke, kateri odlomki so stroga prestava grškega izvirnika. Moj veroučitelj mi je na gimnaziji moral priznati, da je slovenski evangelij angleške evangelijske družbe popolnoma prava prestava evangelija. Duhovščina pa je iz lea svarila ljudstvo pred tistimi »krivoverškimi bukvicami«, ki jih prodajajo brezvestni ljudje za slepo ceno. To je veliko hinavstvo ali je to v interesu cerkve, katere parola mora biti: »proč z evangelijem«, na podlagi katerega bi se vernikom lahko odprle oči, da bi spreviedeli nekrščanstvo cerkve in zmote, v katerih jih je ona zavlekla. Ko edinozveličavna še ni bila takobliizu svoje smrtne ure, so njeni uradniki razlagali iz lea popačene Jezusove nauke. Dandanes se že tudi to opušta, ker tako zahteva tok časa. Katolicizem je dandanes v praksi klerikalizem, s katerega pomočjo se cerkev skuša dalje obdržati na površju kot pa ji je sojeno po naravnem zakonu razvoja.

Za klerikalizem pa se jako uspešno lahko agitira po lecah. Zato pa vidimo, da iz vseh cerkvenih govorov veje duh klerikalne demagogije. Strupeno se napada po hišah božjih vse, kar ne služi interesom cerkvene politike.

Človeku je sicer na prvi pogled nerazumljivo, da katoliški duhovnik, »ta oznanjevalec ljubezni in človekoljubja«, nasprotuje tako humanitetni instituciji, kot je organizacija za varstvo otrok. Ako pa pogledamo stvar od druge strani, nam bo to jasno.

Za časa teokracije — država podrejena cerkvi; papež glava celega krščanskega sveta — se je cerkveni organizem še posebno globoko zajedel v vse institucije tedanjega družabnega reda, tako da je imela cerkev v svojih rokah vso administrativo in regulacijo življenskih razmer evropskega ljudstva. Vera je služila cerkvi pri tem dejstvu kot najizbornejšo sredstvo. Naravno torej, da je pri tej situaciji imela cerkev v svojem okrilju tudi kulturne in humanitetne zavode (šole, bolnišnice, sirotišnice itd.). In še dandanes se s tem baha in še vedno hoče kovati iz tega fakta kapital. Kdor pa pozna razmere tedanje dobe, ji to ne more šteti v nikako posebno zaslugo, če je ona prej, kot pa n. pr. država, skrbela za imenovane zavode. Pri te-

ško gledališče? Temu mora biti konec! Danes zvečer se zberemo kakor ena, v narodni ljubezni slovenska rodbina, da na ves glas zakličemo: Vstani slovenski rod! Naprej, zastava Slave!

— Ljubljana in Spodnještajerska mesta. Z ozirom na zadnje roparske napade nemških barab v Ptuj, sklicujejo se nemški listi vedno na Ljubljano, češ, da tamkaj Slovenci napadajo Nemce. V Ljubljani se še mirnemu Nemcu ni nikdar las skrivil, v Ptuj so pa nemški tolovaji napadali in opljuvali popolnoma mirne gospe in otroke ter celo romarje. Sicer je pa velikanska razlika med Ljubljano in spodnještajerskimi mesti. Ljubljana je slovensko mesto s slovensko okolico in živi lahko brez Nemcev; dočim Ptuj in druga spodnještajerska mesta živijo izključno od slovenske okolice in bi morali vsi nemčurji poginuti, ako bi slovenski okolici prenehali nositi denar v nemške bisage.

— Nedeljski dogodki v Ptuj. Slovenci, ki se je udeležil skupščine Ciril - Metodove družbe v Ptuj, nam piše o nedeljskih ptujskih dogodkih: Ko smo se Slovenci peljali iz Ljubljane, smo imeli izobešeni skozi okna vagona dve slovenski zastavi. Ti dve zastavi sta silno bodli Nemce in nemškutarje od Celja pa do Pragerskega. V Poličanah se je neki german kar zvijal pri pogledu na ti zastavi in kakor smo izvedeli, ponujali so nemški burši, ki so se vozili z nami, nekim delavcem po kroni za vsako zastavo, če nam jo uplenijo. Zakaj pa sami niso prišli ponjo? Ker v Ptuj nismo hoteli »provocirati«, smo skrili zastavi. Kako se nam je vkljub vsej mirnosti godilo, ste že dovolj pisali. Vendar imam jaz še par značilnih podrobnosti o pristranosti nemške policije v Ptuj. Kakor znano, so Slovence kar na debelo aretirali brez vsakega vzroka, tudi kadar so bili napadeni od nemške fakinaže. Drugače se je seveda godilo Nemcem. Videli sem, kako se je popoldne pri napadu na »Narodni dom« neka nemška buča z vso silo zaganjala v nas Slovence in suvala s palico. Moje zahteve, naj ga aretirajo, policija sprva sploh ni hotela nič slišati, ker pa mož le ni dal miru, so ga končno vendar aretirali in odvedli. Gledal sem za aretirancem in spremeljavalci-policaji. Kakih dvajset korakov daleč so šli z njim, nato so pa zavili v stransko ulico in ga izpustili! Ko sem izrazil svoje ogorčenje nad takim postopanjem, skakal je neki majhen nadstražnik pred menoj ves besen, tolkel s sabljo in kričal: »Wenn Sie sich nicht sofort entfernen, kommen Sie ins Loch! Wir werden schon zeigen.« Aretirani in izpuščeni Nemec je bil baje neki doktor, katerega imena se pa ni dalo izvedeti. Nam Slovincem in Slovenkam so fakini in policaji brezobzirno trgali s prsi vse znake, tudi če niso bili v slovenskih barvah. Ko so neko gospo nahnuli, da mora odstraniti znak, je odvrnila, da ga dene proč, če skrijejo oni plavice. Reklo se ji je, da plavice niso nobeno provokatorično znamenje, kar pa nosijo Slovenci in Slovenke, pa je. Nemški fakini so koj, ko so nas napadli, dopoldne pri postaji, začeli kričati: »Gehst mit euer asiatischen Kultur ins windische Laibach, da habt ihr nichts zu suchen!« Katera kultura je bolj azijska, se je videlo, ko so nas pretepali, pobijali na tla in metali po nas in ženskah jajca napolnjena s kemično tinkto.

— K izgredom v Ptuj. Piše se nam: Celjske trgovske tvrdke Stiger, Putan in Krick so poslale svoje uslužbence na poboj v Ptuj. Sin celjske spediterke Pellé se je tudi odlikoval z napadi na mirne Slovence. Celjski izgrezniki so bili pod poveljstvom Celjanov, veletržca Stigerja in slaščičarja Mörtla. Spodnještajerski Slovenci naj uvažujejo to dejstvo.

— Med ptujskimi pobijalci sta bila tudi celjska »akademika«, neki Bechine in Hren. Poslednji je sin bivšega trgovca v Gornjem gradu v Gorenji savinski dolini.

— »Herbstmesse« v Gradcu se začne se te dni. Mi opozarjamo zlasti naše spodnještajerske Slovence, da so mesto Gradec nemška tla in da Slovenci po znanem ptujskem receptu nimajo tamkaj ničesar opraviti.

— Se jim že tresejo hlače! Iz Ptuja nam pišejo: V Ptuj se trgovci in obrtniki silno boje posledice nedeljskih dogodkov. Neka popolnoma zanesljiva oseba, ki stoji v neposredni dotiki z Ornigom, mi je pravila, da so se za ta napad pripravljali že ves teden. Pisarili so na vse mogoče strani po nemško sodrgo. Isto nedeljo so imeli nemčurji 30 redarjev in 8 orožnikov skritih v mestni hiši, ki bi nastopili v obrambo nemčurjev, če bi se jim slaba godila. Za nas niso našli zadostnega varstva. V Mariboru se sami (pošteni) Nemci skandalizirajo nad temi sirovostmi. »Arbeiterwille« je po Ptuj in Mariboru popolnoma razprodan. Dobili smo tudi osebo, ki nam bo izdala vse one, ki so metali jajca in tinkto v »Narodni dom«. Pišite vedno in bodrite ljudi! Sedaj je čas! Ljudstvo je silno razburjeno! Kmetje se jeze, zakaj jim Slovenci niso naznanili, kaj se namerava v Ptuj. Prihajali bi bili do 300 oboroženih kmečkih fantov, ki bi razbili vse Ptuj, če bi bilo potreba. Dr. Gregorcu, ki se je hotel izogniti skupščini, se je dogodila v Črešnjevcih precejšnja neprilika. Orožnik ga je na lovu aretirati ter gnal iz Črešnjevca v Slovensko Bistrico, ker se ni mogel legitimirati, da ima pravico do lova.

— Ptujka lopovstva se otepajo. Te dni se je prikazal znani nemški nacijski član Trutzburge Karbl, ki se je s pomočjo Südmarke pritepel k nam v Ljubljano, na knjižni sejdem, da prodaja našim dijakom svoje klobasice. Slovenski denar temu možaku sicer diši, kakor vsakemu Nemcu, drugače bi ne čistil oken in snažil tal tudi Slovincem; sicer pa črti Slovence iz dna svoje germanske duše. Ko je prišel, so naveli nanj naši dijaki, da jim je komaj sproti stregel. Ravno je natrpal v kotliček novih klobas, ko opozori neki rodoljub dijak, s kom imajo posla. Pri ti priči je bilo kupčije konec. Mož je debelo gledal, kaj je to, čakal je in čakal še pol ure; eno uro, pa ko le ni bilo nobenega odjemalca več, jo je odkuril in ni ga bilo več nazaj. Klaverno obličje pa mu je razodevalo, da je izpoznal situacijo in se spomnil ptujskih svojih bratcev. Slovenke in Slovenci, ti naši mladi rodoljubi naj vam bodo za vzor!

— Kateri trgovci in obrtniki so podporniki »Südmarke«? Dobili smo v roke seznamek trgovcev in obrtnikov, ki so podporniki »Südmarke« in katere vsled tega vodstvo tega društva priporoča nemškemu občinstvu. V naše presenečenje smo v tem imeniku našli tudi več slovenskih trgovcev in obrtnikov. Sramota! S temi bomo posebe obračunali. Za danes hočemo navesti imena nekaterih nemških trgovcev in obrtnikov, s prošnjo na slovensko občinstvo, naj si jih dobro zapomni. Podporniki »Südmarke«, katere edini namen je pregnati Slovence z njihove rodne zemlje, so: Drogenik, imejitelj tvrdke R. Miklave v Stritarjevih ulicah, Ant. Schuster v istih ulicah, Stefan Nagy na Vodnikovem trgu, Fran Terdina na Starem trgu, Peter Lassnik v Wolfvovih ulicah, Miha Kastner na Kongresnem trgu, Henrik Kenda na Mestnem trgu, J. S. Benedikt v Prešernovih ulicah, Ant. Krisper na Mestnem trgu, Viktor Schiffer na Mestnem trgu, Adolf Kord in Pred škofijo, J. Gärtner, pek, Pred škofijo, J. Bürger (Holzer) na Dunajski cesti, Viktor Cantoni v Florijanskih ulicah itd. Za danes samo ta imena, jutri pa bomo nadaljevali imenik, da bo slovenska javnost vedela za prijatelje »Südmarke«!

— Dvojna mera. Pri včerajšnjem shodu »karnijolev« zbralo se je pred kazino nekaj ljudi in takoj je straža izpraznila »Zvezdo« in potisnila ljudi v postranske ulice. V Ptuj so pa nemški capini stali celo noč pred »Narodnim domom« ter tulili in metali jajca in kamenje v »Narodni dom«, a mestni urad ni niti mazinec ganil, da bi se barabe odstranile.

— Nemčurska predrznost. Kakšno je zdaj v Ljubljani razpoloženje proti Nemcem, mora biti znano pač vsakomur in tudi našim tukajšnjim zaveznikom ptujskih napadalecev. Čim mirnejši in ponižnejši so, toliko

boljše za nje. A nemška in nemčurska predrznost in oholost je postala v Ljubljani že taka, da njeni lastniki kar iščejo klobut. Tako so včeraj popoldne nemški fantalini švigali po Selenburgovih ulicah med množico Slovincem venomer gori in doli. No nihče se ni zmenil za nje. Tisti Stanger, ki je pobil Stritarja, da je komaj ostal pri življenju in da bo po izreku sodnih zdravniških zvedencev celo življenje čutil posledice tega napada — za vse to Stanger ni in ne bo sedel niti ene ure v ječi! — ta Stanger se je včeraj povsod nastavljal in provociral s fiksiranjem in zasmehom. Tudi temu ni nihče skrivil lasu. Ko se je pa snoči okoli 6. vračala gruča Slovincem z južnega kolodvora proti mestu, in ji je prišel nasproti karnijolec Klementschitsch (pristno germansko ime), zakadil se je ta nadutež v nekega Slovence. To je pa bilo vendar že preveč! Priletele mu je krog ušes tak zašus, da se je zvrnil po tleh. Ščipalnik mu je odletel, a tega so mu okoli stoječi pobrali in izročili s pripombo, da ne marajo biti taki kot ptujski roparji. Taka lekcija ne škodi in bo Klementschitsch gotovo v prihodnje bolj pameten.

— Zob za zob tudi v Litiji. Iz Litije nam pišejo: Gesli »Svoji k svojim« in »Zob za zob« naj bi se po dogodkih v Ptuj upoštevala tudi v Litiji. Poleg dveh narodnih trgovin (Jenko in Rebec) imamo tudi kupeca »Nemca«, ako ga sploh smemo tako imenovati, ker je rodom Spodnještajer in menda celo iz Ptuja ter strastnega nemčurja, Ljubljancana, ki za silo lomi ljubljansko »obernemščino«. Prvi je vsaj toliko previden, da je miren in celo podpira narodna društva, toda drugi, ta pa bi najraje uničil vse, kar je slovenskega. Ta mož ima poleg gostilne in trgovine tudi trafiko, ter prodaja kolekov in poštinih vrednostih. Kaj pa, ko bi narodnjaki vsaj smodke, koleke in poštne vrednice kupovali kje drugje? — Pri tej priliki pa še nekaj, litijski narodnjaki. Ne kramljajte po gostilnah toliko nemško in če tudi je v družbi gospod glavar, ki je itak »naš«, vsaj tako je zatrdel pri odhodnici g. Kozlevčarja. Tudi napram damam ni treba toliko ozira, zlasti napram rojenim »Litijčankam« ne. Most čez Savo mora biti že zelo slab. Vlada je namreč dala postaviti na obeh koncih mostu tabli, na katerih je navedena prepoved vožiti čez most z vozovi čez 2500 kg. Navedena pa je ta prepoved na prvem mestu v nemškem jeziku. Skandal!

— V Kočevju se je zgodil nov napad na Slovence! V nedeljo zvečer je prišla družba petih slovenskih rudarjev v znano kavarno Friedl ter se je povsem dostojno obnašala — le to je zagrešila, da je med seboj slovenski občevala. Podivjani kočevski tolpi to seveda ni bilo všeč; bilo jih je natlačeno polna kavarina; na tolovajski način so zahtevali, da govore Slovenci nemški. Našim fantom to kajpada ni prišlo in dali so jim odločen odgovor, da tega nikakor ne store. Tu pa se razvname bojeviti trgovci Adolf Šlajmer in namerava z brahamalno silo slovenske fante privedi do nemškega govorjenja — temeljito se je zmotil — dosegel pa je, česar je iskal. Cela kavarina se namreč vzdigne in navali na pet neoboroženih mladeničev. Posrečilo se je bandi, da so naše fante spravili na cesto; med tem pa je Adolfa Šlajmerja nekdo na roki ranil z nožem. Domneva se, da je to storil kak hajlovec v svoji nerodnosti, hotel Slovence klati. Enega Slovence so vrgli na tla, bili po njem in ga suvali, tako, da je bila velika nevarnost, da ga ubijejo. To bi se tolovajem tudi posrečilo, da ni v tem trenutku prišlo orožništvo, ki je razbojnike pregnalo. Kje je bila takrat mestna policija? Čujte, stražnica je od kavarne oddaljena komaj sto korakov — in nihče od straže ni čul tega razbojniškega tulenja, vsled katerega je bilo v hipu pol Kočevja iz najboljšega spanja pokonci! Naš slavni mestni magistrat naj v bodoče nikar ne pobira pri Slovincih občinskih doklad, ako nam ne more pomagati zadostne osebne varnosti. Zapisani napad se bode seveda zaključil pred sodiščem. Radovedni smo, kako bode to pot g. adjunkt Medic postopal napram tolovajem. Kočevski Slovenci bomo pazljivo zasledovali celo preiskavo in obravnavo. Že danes pa opozarjamo slavno državno pravdnštvo, da se naj zanima za to zadevo. — Pri tej priliki naj še omenimo, da napadalec Adolf Šlajmer nima nikakršnega povoda Slovence zaničevati in jih razbojniško napadati. Mi ga redimo, nam naj bode hvaležen, da ni že davno propadel, kakor jih bode v kratkem nekaj kočevskih trgovcev, ki v svoji kratkovidnosti še vedno najljujejši preganjajo Slovence, njih odjemalce. Šlajmer pojde menda po svetu — pa tudi pri njegovem krošnjarenju mu bomo do petami. — Kavarinarju Friedlu povemo, da bode kmalu razbremenjen v svojem poslo-

vanju; preskrbeti mu hočemo boljše sovrstnico — kavarino.

— Staršem slovenskih realcev! K notici istega naslova v ponedeljkovi številki še pripominjamo: Oni Slovenci, ki so že pomotoma vpisani v nemški oddelek ljubljanske realke, lahko vsak čas prestopijo v slovenski oddelek. To se tudi večkrat dogaja, da zlasti dijaki sami spoznajo napako svojih staršev in se tekom svojih študij vpišejo zopet za Slovence. Poudarjamo še enkrat, da je v slovenskih oddelkih ravno tako nemški pouk kakor v nemških. Kdor je torej vsled napačnih informacij vpisal svojega sina v nemški oddelek realke, naj ga takoj prepiše v slovenski oddelek. Zato ni treba drugega, kakor da dijak v nacionalne napise, da je njegov materni jezik slovenski. Zato je zdaj pred začetkom pouka še vedno čas! Treba je le staršev in dijakov primerno poučiti.

— Iz Postojne se nam piše: V graškem »Tagblattu« se bere med tržaškimi novicami, da je gospod okrajni glavar slovanske časnika v Postojnski jami pozdravil in naprosil, da v svojih listih napišejo ta biser kranjske dežele. Kot predsednik jamske komisije je bil gospod okrajni glavar poklican goste pozdraviti, kakor je svoj čas okrajni glavar Lapajne pozdravil nemške časnika v njih tudi naprosil »das Juwel von Krain in deutschen Ländern und Gauen zu preisen« — kar so nemški časnika, ker znajo krasoto slovenske zemlje upoštevati, tudi storili in niso zato vprašali »die wackere deutsche Minderheit« v Postojni. — Gospod okrajni glavar Schitnik je v okraju pri obeh političnih strankah jako priljubljen, ker postopa in uraduje skozinskoz taktno in objektivno ter si pridobiva vedno več simpatij. Gospodje dopisniki imenovanega lista bodite preverjeni, da ste vsi v zbrani okoli »die wackere deutsche Minderheit« premalo duhoviti, da bi gospoda glavarja učili, kaj je prav in kaj ne. Če pa kaj proti glavarju pišete in njegove govore kritizujete, ne zavijajte resnice in rabite iste besede, ki so se v resnici govorile. Če pa slovenski ne razumete, pa molčite.

— Terseglav na Goriškem. To ime je naenkrat zaslovelo po širni slovenski zemlji. Na vseh klerikalnih prireditvah in posebno še na takozvanih »mladeniških tečajih«, ima on glavno besedo, razlaga veliki pomen nove klerikalne mladinske organizacije, ki tiči v »izobraževalnih« družtvih in v telovadnih oddelkih in hujska neprikrito in neolepšano zaslepljene mladeniče, katere ima domači duhovnik na vrvi, proti naprednjakom in ker se dosedaj še ni zgodil čudež, da bi vsi učitelji poljubovali roke Lampetu in Kreku, tudi proti narodno-naprednemu učiteljstvu. Na mladeniškem tečaju na Koroškem je inspiriral resolucijo proti neklerikalnim akademikom, ki so imeli toliko drznosti, da so se postavili za svobodo vseučilišč, drugod pa se postavi sam v ospredje ter hujska tako, da slednjič res meni nerazsodna mladina, da so učitelji najhujši škodljivci slovenskega naroda. Tako se je zgodilo tudi na zadnjem mladeniškem tečaju v Mirnu pri Gorici. Tu je govoril med drugim: »Mladinska organizacija bodi kulturna bojna organizacija. To velja zlasti proti liberalnemu učiteljstvu. Slovenska krščanska mladina naj zagreni življenje svojim nasprotnikom, da jim sproti podere, kar sezidajo.« Da pa poslušali ne bodo v skrbel za bojno orožje v tem »kulturnem« boju proti učiteljstvu, da bodo poznali sredstva, kako se imajo boriti proti učiteljstvu, je Terseglav predlagal še resolucijo, katerega zasluzi, da se jo reši pozabnosti. Evo je! »Mladeniči, mladenke in možje iz cele Goriške, zbrani na stotine na mladeniškem tečaju v Mirnu pri Gorici, protestirajo proti sklepom in resolucijam svobodomiselnega učiteljstva v Gorici, ki se je ondi postavilo očito nasproti idealom krščanske in ljudske vzgoje, protestirajo pa ogorčeno tudi proti šolskim oblastim, ki mesto da bi bile nepristranske, zapostavljajo krščansko mislečo učiteljstvo za svobodomiselnim. Mladeniški shod izjavlja, da bo vsak posameznik v mladeniški organizaciji, kar je v njegovih močeh, delal na to, da onemogoči, z bojem z vsemi sredstvi, ki so za to na razpolago, delovanje protikrščanskega učiteljstva v šoli in izvan šole.« Tako se je glasila resolucija. Mladeniči so jo razumeli in poznajo sredstva, ki so za to na razpolago, namreč pesti, kamenje, palice. Gotovo je bilo pri tem zborovanju mnogo še šole obveznih otrok. V kako luč so postavili učitelje tem otrokom? Ni čuda, ako bodo uspehi v šoli izostali. Kaj pa politična oblast? Ali naj brez njenega ugovora še nadalje hujska Terseglav ki je za vsak hujskajoči govor dobro plačan, mogoče ravno iz fonda za obmejne Slovence? Druga si pač ne moremo misliti! Saj klerikalci niso dosedaj napravili za

obmejne Slovence nič drugega kakor to, da so jim prinesli po goriški, istrski, tržaški in koroški deželi razpor. To je njihovo delo za obmejne Slovence, v kar naj jim služijo tudi vžgalice. Vžgalice se pa lahko vnamejo in nastane lahko požar, ki bo temeljito razsvetlilo celo delovanje, pogubno delovanje klerikalnih voditeljev za slovenski narod, in pri tem požaru se znajo opeči še najbolj znani klerikalni hujskači a la Terseglav.

— »Delavski tovariš«, list slovenske katoliške - socialne stranke na Goriškem je izdihnil pred kratkim svojo dušo menda iz žalosti, da je zapustil tako hitro vreden mu bratec »Slovenski Mešanec« to dolino. Po slabi tovaršiji rada glava boli, pravi star pregovor in zato je napravil »Delavski tovariš« s svojim prenehanjem edino dobro delo, da je ozdravil slovenske katoliške delavce hude bolezni: glavoboli, katero je pa sam povzročil. Kdor pa sam poravnava, kar je zlega zakrivil, predno izve javnost, ta je celo pred sodnijo prost, zatorej: Naj v miru počiva!

— Takšna je naša »narodna duhovščina!« V Trzinu so otvorili sulfajrsko šolo. Kako je bila potrebna, priča dejstvo, da se je vpisalo le 20 otrok. Ne vprašujte pa, koliko je med njimi Nemcev. Nemški časopisi z veseljem poročajo, da je župnik Spendal ljubeznivo obljubil, da bo poučeval v ponemčevalnici krščanski nauk nemško. Za primeren »bakšiš« se naši duhovniki tudi hudič zapisujejo — seveda vedno s škofovim dovoljenjem.

— »Slovenski Gospodar« pred porotniki. Dne 26. t. m. pride pred mariborske porotnike odgovorni urednik »Slov. Gospodarja« Fr. Rakovec, ker je kradel čast distriktnemu zdravniku na Vranskem gr. Karbi. Za hudobije bi seveda bil treba prijeti patra Korošca.

— Velikanske demonstracije so bile včeraj v Ljubljani, kakor poročajo današnji uradni list »Laibacher Zeitung«. Mi teh demonstracij nismo nič videli, zato smo radovedni na obširno poročilo o njih, katero poročilo obeta »Laibacher Zeitung« za jutri.

— V pokoj je šel ravnatelj kočevske gimnazije Peter Wolseger ter dobil pri tej priliki naslov cesarskega svetnika.

Slovensko gledališče. P. n. g. abonente lož prosi odbor »Dramatičnega društva«, da se na novo oglašijo zaradi najema ustno ali pisмено takoj pri blagajniku, g. finančnemu kontrolorju Fr. Rozmanu. Lanskim abonentom so sedeži in lože rezervirane do 22. t. m. Najemnine za lože je plačati v dveh obrokih, in sicer 1. oktobra t. l. in 1. januarja 1909. Najemnine za sedeže je plačati v treh obrokih, in sicer 1. oktobra 1908, 1. decembra 1908 in 1. februarja 1909. Priglase najemnikov lož in sedežev sprejema tudi gospa M. Šešarkova v Selenburgovih ulicah. Istotam se naročajo gledališki listi: abonent na te liste stane za vse leto 3 K. Vse nadaljnje informacije se dobivajo vsak dan dopoldne v gledališki pisarni.

Pred začetkom gledališke sezone. Zaradi večjega števila nedeljskih in prazničnih predstav se začne letošnja gledališka sezona mesto 1. oktobra, naslednjega dne, 2. oktobra, in sicer z dramsko predstavo. Druga večerna predstava je operna, in sicer se bode pela nova Puccinijeva opera »Madama Butterfly«. Prva operetna predstava bode nova O. Strausova opereta »Valček« č. r. Operno in dramsko osebje ima vsak dan po dve izkušnji ter se pripravlja repertoar za ves oktober. Za prvo nedeljo popoldne se pripravljata Raimundova čarobna igra »Zapravljenec«. Te dni izide gledališki plakat z vsemi običajnimi podatki.

Slovensko gledališče. V smislu sklepa poslednjega občnega zbora »Dramatičnega društva« se posebno plačevanje za shranjevanje garderobe povsem opusti, tako da bo poslej s kupljino vstopnico, oziroma z aboniranim sedežem plačana tudi že garderoba. Vstopnina za sedeže se zategadelj zviša za 20 vin.; zvišanje abonentov pa je povzročilo tudi novi zakon, ki stopi v veljavo s 1. januarjem 1909, po katerem zakon bo moral naše gledališče plačati nad 2000 kron za starostno zavarovanje gledališke osebe. Na vsaki vstopnici in tudi na gledaliških listih bo označeno, da je garderoba prosta ter zatorej posetnikom gledališča ne bo treba pri oddajanju ničesar plačevati. Tako je zaradi komoditete občinstva garderoba v gledaliških večinoma povsod urejena, a tudi v Ljubljani se je opetovano izražala želja, da se garderoba uredi po vzoru velemissnih gledališč. Predprodajo vstopnic za večerno blagajno bo oskrbovala, kakor doslej, tudi v bodoče gospa M. Šešarkova v Selenburgovih ulicah.

Narodne vezenine, ki bodo pred vsem zanimalo naše dame, je na razstavi »Otrok« v posebnem, z velikimi

vanju; preskrbeti mu hočemo boljše sovrstnico — kavarino.

— Staršem slovenskih realcev! K notici istega naslova v ponedeljkovi številki še pripominjamo: Oni Slovenci, ki so že pomotoma vpisani v nemški oddelek ljubljanske realke, lahko vsak čas prestopijo v slovenski oddelek. To se tudi večkrat dogaja, da zlasti dijaki sami spoznajo napako svojih staršev in se tekom svojih študij vpišejo zopet za Slovence. Poudarjamo še enkrat, da je v slovenskih oddelkih ravno tako nemški pouk kakor v nemških. Kdor je torej vsled napačnih informacij vpisal svojega sina v nemški oddelek realke, naj ga takoj prepiše v slovenski oddelek. Zato ni treba drugega, kakor da dijak v nacionalne napise, da je njegov materni jezik slovenski. Zato je zdaj pred začetkom pouka še vedno čas! Treba je le staršev in dijakov primerno poučiti.

— Iz Postojne se nam piše: V graškem »Tagblattu« se bere med tržaškimi novicami, da je gospod okrajni glavar slovanske časnika v Postojnski jami pozdravil in naprosil, da v svojih listih napišejo ta biser kranjske dežele. Kot predsednik jamske komisije je bil gospod okrajni glavar poklican goste pozdraviti, kakor je svoj čas okrajni glavar Lapajne pozdravil nemške časnika v njih tudi naprosil »das Juwel von Krain in deutschen Ländern und Gauen zu preisen« — kar so nemški časnika, ker znajo krasoto slovenske zemlje upoštevati, tudi storili in niso zato vprašali »die wackere deutsche Minderheit« v Postojni. — Gospod okrajni glavar Schitnik je v okraju pri obeh političnih strankah jako priljubljen, ker postopa in uraduje skozinskoz taktno in objektivno ter si pridobiva vedno več simpatij. Gospodje dopisniki imenovanega lista bodite preverjeni, da ste vsi v zbrani okoli »die wackere deutsche Minderheit« premalo duhoviti, da bi gospoda glavarja učili, kaj je prav in kaj ne. Če pa kaj proti glavarju pišete in njegove govore kritizujete, ne zavijajte resnice in rabite iste besede, ki so se v resnici govorile. Če pa slovenski ne razumete, pa molčite.

— Terseglav na Goriškem. To ime je naenkrat zaslovelo po širni slovenski zemlji. Na vseh klerikalnih prireditvah in posebno še na takozvanih »mladeniških tečajih«, ima on glavno besedo, razlaga veliki pomen nove klerikalne mladinske organizacije, ki tiči v »izobraževalnih« družtvih in v telovadnih oddelkih in hujska neprikrito in neolepšano zaslepljene mladeniče, katere ima domači duhovnik na vrvi, proti naprednjakom in ker se dosedaj še ni zgodil čudež, da bi vsi učitelji poljubovali roke Lampetu in Kreku, tudi proti narodno-naprednemu učiteljstvu. Na mladeniškem tečaju na Koroškem je inspiriral resolucijo proti neklerikalnim akademikom, ki so imeli toliko drznosti, da so se postavili za svobodo vseučilišč, drugod pa se postavi sam v ospredje ter hujska tako, da slednjič res meni nerazsodna mladina, da so učitelji najhujši škodljivci slovenskega naroda. Tako se je zgodilo tudi na zadnjem mladeniškem tečaju v Mirnu pri Gorici. Tu je govoril med drugim: »Mladinska organizacija bodi kulturna bojna organizacija. To velja zlasti proti liberalnemu učiteljstvu. Slovenska krščanska mladina naj zagreni življenje svojim nasprotnikom, da jim sproti podere, kar sezidajo.« Da pa poslušali ne bodo v skrbel za bojno orožje v tem »kulturnem« boju proti učiteljstvu, da bodo poznali sredstva, kako se imajo boriti proti učiteljstvu, je Terseglav predlagal še resolucijo, katerega zasluzi, da se jo reši pozabnosti. Evo je! »Mladeniči, mladenke in možje iz cele Goriške, zbrani na stotine na mladeniškem tečaju v Mirnu pri Gorici, protestirajo proti sklepom in resolucijam svobodomiselnega učiteljstva v Gorici, ki se je ondi postavilo očito nasproti idealom krščanske in ljudske vzgoje, protestirajo pa ogorčeno tudi proti šolskim oblastim, ki mesto da bi bile nepristranske, zapostavljajo krščansko mislečo učiteljstvo za svobodomiselnim. Mladeniški shod izjavlja, da bo vsak posameznik v mladeniški organizaciji, kar je v njegovih močeh, delal na to, da onemogoči, z bojem z vsemi sredstvi, ki so za to na razpolago, delovanje protikrščanskega učiteljstva v šoli in izvan šole.« Tako se je glasila resolucija. Mladeniči so jo razumeli in poznajo sredstva, ki so za to na razpolago, namreč pesti, kamenje, palice. Gotovo je bilo pri tem zborovanju mnogo še šole obveznih otrok. V kako luč so postavili učitelje tem otrokom? Ni čuda, ako bodo uspehi v šoli izostali. Kaj pa politična oblast? Ali naj brez njenega ugovora še nadalje hujska Terseglav ki je za vsak hujskajoči govor dobro plačan, mogoče ravno iz fonda za obmejne Slovence? Druga si pač ne moremo misliti! Saj klerikalci niso dosedaj napravili za

obmejne Slovence nič drugega kakor to, da so jim prinesli po goriški, istrski, tržaški in koroški deželi razpor. To je njihovo delo za obmejne Slovence, v kar naj jim služijo tudi vžgalice. Vžgalice se pa lahko vnamejo in nastane lahko požar, ki bo temeljito razsvetlilo celo delovanje, pogubno delovanje klerikalnih voditeljev za slovenski narod, in pri tem požaru se znajo opeči še najbolj znani klerikalni hujskači a la Terseglav.

— »Delavski tovariš«, list slovenske katoliške - socialne stranke na Goriškem je izdihnil pred kratkim svojo dušo menda iz žalosti, da je zapustil tako hitro vreden mu bratec »Slovenski Mešanec« to dolino. Po slabi tovaršiji rada glava boli, pravi star pregovor in zato je napravil »Delavski tovariš« s svojim prenehanjem edino dobro delo, da je ozdravil slovenske katoliške delavce hude bolezni: glavoboli, katero je pa sam povzročil. Kdor pa sam poravnava, kar je zlega zakrivil, predno izve javnost, ta je celo pred sodnijo prost, zatorej: Naj v miru počiva!

— Takšna je naša »narodna duhovščina!« V Trzinu so otvorili sulfajrsko šolo. Kako je bila potrebna, priča dejstvo, da se je vpisalo le 20 otrok. Ne vprašujte pa, koliko je med njimi Nemcev. Nemški časopisi z veseljem poročajo, da je župnik Spendal ljubeznivo obljubil, da bo poučeval v ponemčevalnici krščanski nauk nemško. Za primeren »bakšiš« se naši duhovniki tudi hudič zapisujejo — seveda vedno s škofovim dovoljenjem.

— »Slovenski Gospodar« pred porotniki. Dne 26. t. m. pride pred mariborske porotnike odgovorni urednik »Slov. Gospodarja« Fr. Rakovec, ker je kradel čast distriktnemu zdravniku na Vranskem gr. Karbi. Za hudobije bi seveda bil treba prijeti patra Korošca.

— Velikanske demonstracije so bile včeraj v Ljubljani, kakor poročajo današnji uradni list »Laibacher Zeitung«. Mi teh demonstracij nismo nič videli, zato smo radovedni na obširno poročilo o njih, katero poročilo obeta »Laibacher Zeitung« za jutri.

— V pokoj je šel ravnatelj kočevske gimnazije Peter Wolseger ter dobil pri tej priliki naslov cesarskega svetnika.

Slovensko gledališče. P. n. g. abonente lož prosi odbor »Dramatičnega društva«, da se na novo oglašijo zaradi najema ustno ali pisμένου takoj pri blagajniku, g. finančnemu kontrolorju Fr. Rozmanu. Lanskim abonentom so sedeži in lože rezervirane do 22. t. m. Najemnine za lože je plačati v dveh obrokih, in sicer 1. oktobra t. l. in 1. januarja 1909. Najemnine za sedeže je plačati v treh obrokih, in sicer 1. oktobra 1908, 1. decembra 1908 in 1. februarja 1909. Priglase najemnikov lož in sedežev sprejema tudi gospa M. Šešarkova v Selenburgovih ulicah. Istotam se naročajo gledališki listi: abonent na te liste stane za vse leto 3 K. Vse nadaljnje informacije se dobivajo vsak dan dopoldne v gledališki pisarni.

Pred začetkom gledališke sezone. Zaradi večjega števila nedeljskih in prazničnih predstav se začne letošnja gledališka sezona mesto 1. oktobra, naslednjega dne, 2. oktobra, in sicer z dramsko predstavo. Druga večerna predstava je operna, in sicer se bode pela nova Puccinijeva opera »Madama Butterfly«. Prva operetna predstava bode nova O. Strausova opereta »Valček« č. r. Operno in dramsko osebje ima vsak dan po dve izkušnji ter se pripravlja repertoar za ves oktober. Za prvo nedeljo popoldne se pripravljata Raimundova čarobna igra »Zapravljenec«. Te dni izide gledališki plakat z vsemi običajnimi podatki.

Slovensko gledališče. V smislu sklepa poslednjega občnega zbora »Dramatičnega društva« se posebno plačevanje za shranjevanje garderobe povsem opusti, tako da bo poslej s kupljino vstopnico, oziroma z aboniranim sedežem plačana tudi že garderoba. Vstopnina za sedeže se zategadelj zviša za 20 vin.; zvišanje abonentov pa je povzročilo tudi novi zakon, ki stopi v veljavo s 1. januarjem 1909, po katerem zakon bo moral naše gledališče plačati nad 2000 kron za starostno zavarovanje gledališke osebe. Na vsaki vstopnici in tudi na gledaliških listih bo označeno, da je garderoba prosta ter zatorej posetnikom gledališča ne bo treba pri oddajanju ničesar plačevati. Tako je zaradi komoditete občinstva garderoba v gledaliških večinoma povsod urejena, a tudi v Ljubljani se je opetovano izražala želja, da se garderoba uredi po vzoru velemissnih gledališč. Predprodajo vstopnic za večerno blagajno bo oskrbovala, kakor doslej, tudi v bodoče gospa M. Šešarkova v Selenburgovih ulicah.

Narodne vezenine, ki bodo pred vsem zanimalo naše dame, je na razstavi »Otrok« v posebnem, z velikimi

vanju; preskrbeti mu hočemo boljše sovrstnico — kavarino.

— Staršem slovenskih realcev! K notici istega naslova v ponedeljkovi številki še pripominjamo: Oni Slovenci, ki so že pomotoma vpisani v nemški oddelek ljubljanske realke, lahko vsak čas prestopijo v slovenski oddelek. To se tudi večkrat dogaja, da zlasti dijaki sami spoznajo napako svojih staršev in se tekom svojih študij vpišejo zopet za Slovence. Poudarjamo še enkrat, da je v slovenskih oddelkih ravno tako nemški pouk kakor v nemških. Kdor je torej vsled napačnih informacij vpisal svojega sina v nemški oddelek realke, naj ga takoj prepiše v slovenski oddelek. Zato ni treba drugega, kakor da dijak v nacionalne napise, da je njegov materni jezik slovenski. Zato je zdaj pred začetkom pouka še vedno čas! Treba je le staršev in dijakov primerno poučiti.

— Iz Postojne se nam piše: V graškem »Tagblattu« se bere med tržaškimi novicami, da je gospod okrajni glavar slovanske časnika v Postojnski jami pozdravil in naprosil, da v svojih listih napišejo ta biser kranjske dežele. Kot predsednik jamske komisije je bil gospod okrajni glavar poklican goste pozdraviti, kakor je svoj čas okrajni glavar Lapajne pozdravil nemške časnika v njih tudi naprosil »das Juwel von Krain in deutschen Ländern und Gauen zu preisen« — kar so nemški časnika, ker znajo krasoto slovenske zemlje upoštevati, tudi storili in niso zato vprašali »die wackere deutsche Minderheit« v Postojni. — Gospod okrajni glavar Schitnik je v okraju pri obeh političnih strankah jako priljubljen, ker postopa in uraduje skozinskoz taktno in objektivno ter si pridobiva vedno več simpatij. Gospodje dopisniki imenovanega lista bodite preverjeni, da ste vsi v zbrani okoli »die wackere deutsche Minderheit« premalo duhoviti, da bi gospoda glavarja učili, kaj je prav in kaj ne. Če pa kaj proti glavarju pišete in njegove govore kritizujete, ne zavijajte resnice in rabite iste besede, ki so se v resnici govorile. Če pa slovenski ne razumete, pa molčite.

okusom aranžiranim oddelku razstavila tukajšnja domača tvrdka Pavel Magdič. Prtiči, namizni prti, milijoni, ozka namizna prostirala, brisače, predpasniki, blaznice, torbice, šerpe, pasovi, izvršeni po najrazličnejših načinih, napolnjujejo svojo sobo. Tukaj vidimo domače izdelke v ploščatnem vezanju, vezene po slovenskih narodnih motivih, izdelke v križnatem vezanju po hrvaških motivih iz Prezida, domače idrijske kleklane žipke, različno s svilo, srebrom in zlatom vezene orientalske produkte, hrvaške narodne izdelke in končno različne modne predmete za otroke. Pogled na vse te deloma veselobojne, deloma po svojih barvah mirnejše, včasih tudi čisto bele vezene in rešeni očarljivi. Najzanimivejše za nas so veznine s slovenskimi narodnimi motivi in g. Magdiču gre za sluga, da jih je poleg Idrižanov prvi uvedel v trgovino. Bodisi slovenske, bodisi hrvaške veznine, oboje so tako polne samosvoje lepote, da se z njimi neslovenski izdelki niti izdaleka ne morejo meriti. Čas bode, da Slovenci zopet poživimo svojo narodno obrt, kajti v njej je resničnih lepote. To nam najbolje kaže Magdičeva soba na razstavi »Otroke«.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal Fr. Leban iz Stopnika 11 K 30 v, ki jih je nabral v narodni gostilni Matija Hvala na Slapu pri kvaranju. Porabljajte vsako priliko ter nabirajte za našo družbo. Darovalcem iskrena zahvala.

Za družbo sv. Cirila in Metoda. Gosp. Ferdo Soršak, postajačelnik v Obrajni, je poslal 200 vinarjev, »za klobuk dr. Žerjave«.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je poslal g. Omar Skale iz Novega mesta 50 K, katere je plačal neimenovan nasprotnik vsled poravnave v neki kazenski stvari. — Nadalje je poslalo slovensko omizje v Celovcu mesto obliža ranjencem 20 K Lepa hvala!

Pouk za izpolnitve popisovalnih pol za letošnje šolsko matico. Danes so začeli po hišah dostavljati popisovalne pole za šolsko matico. Hišni gospodar ali njegov namestnik ima to polo izročiti vsem strankam v hiši, da vpišejo vanjo šoloobvezne otroke. V šolo hoditi so zavezani vsi tu bivaajoči otroci od dovršenega šestega do dovršenega štirinastega leta ne glede na to, ali bivaajo njih starši v Ljubljani ali ne. V prostoru za opomne je posebej navesti vzrok, čemu je kak po starosti šoloobvezni otrok šolskega obiska opročen n. pr. telesna nerazvitost, duševna nezrelost, privatni pouk, izpustnica itd. Kdor kakega otroka pri popisovanju ne zgleda ali popiše napačno in neresnično, ali če pole pravočasno ne predloži pristojni oblasti, tistemu se naloži kazen od 2 do 40 kron; ako bi pa te kazni ne mogel plačati, kaznovati ga je z zaporom 1 do 4 dni. Po tem navodilu sestavljeno in podpisano polo morajo hišni gospodarji ali njih namestniki izročiti najkasneje do 10. oktobra t. l. c. kr. mestnemu šolskemu svetu. (Mestni zglasovalni urad, kjer se dobivajo tudi nadomestila za izgubljene popisovalne pole.

† **Stjepan pl. Miletic** je izkazal kot intendant hrvatskega deželnega gledališča našemu »Dramatičnemu društvu oziroma slovenskemu deželnemu gledališču marsikatero veliko uslugo ter je bil sploh velik prijatelj Slovencev in naše domovine. Zahajal je redno na Bled v poletnih mesecih in je baš dva dni pred svojo smrtjo odredil vse potrebno, da pride tekoči teden na Bled. Poslednjega dne je bil v Monakovem od 4.—9. zvečer pri operni predstavi Wagnerjeve opere »Tristan in Izolda«. Vrnivši se domov, pa je omahnil slugi v naročje ter z besedami: »Veš sem gotov!« padel v nezavest. Drugi dan ob 2. popoldne je izdihnil. Njegovega veličastnega pokopa v Zagrebu ponedeljek popoldne se je v imenu »Dramatičnega društva«, slovenskega deželnega gledališča in »Slovenske Matice« udeležil gospod gledališki ravnatelj Fran Govčar.

Cesarški svetniki cele monarhije pripravljajo krasno jubilejno knjigo, ki jo poklonijo cesarju. Knjiga bo imela umetniško izdelane akvarele cest, trgov, nasadov, muzejev, šol itd., ki nosijo cesarjevo ime, ter fotografije s podpisani cesarskih svetnikov. Za Kranjsko bodeta spisala tekst cesarska svetnika Murnik (nemško) in Ed. Kačič (slovensko).

Cesarjev spomenik. Te dni so pripeljali cesarjev spomenik akad. kiparja Peruzzijskega, ki se je nahajal v tivolskem ateljeru na dirkališču, pred justično palačo, kjer ga v prihodnjih dneh postavijo. Spomenik je dovršen in to na čast mestu in njegovemu ustvaritelju. Prevoz se je srečno izvršil. — Značilno za naše razmere pa je, da sta vedno najboljše informirani »Slovenec« in za njim celo »Laib. Zeitung« poročala, da so pripeljali »soho« bogzna odkod (morda iz kake

dunajske tovarne) v naše mesto. Ni čudno to za »Slovenca«, strmenje pa vzbuja, da je naš uradni list tako slabo poučen. Cesarjev spomenik je prvi, ki je bil izvršen v Ljubljani.

Jubilejne križice dobe glasom razpisa o. in kr. vojvega ministrstva z dne 12. avgusta t. l., št. 7100, vsi oni invalidi in dosluženi vojaki, ki so se udeležili leta 1848 vojske na Laškem. Taki upravičenci se torej pozivljajo, da do 1. oktobra t. l. predložijo, oziroma vpošljejo svoja tozadevna izkazila naravnost o. in kr. okrajnemu dopolnilnemu poveljstvu št. 17 v Ljubljani, Ambrožev trg 7, I. nadstropje.

Slovenski godbeni naraščaj je mogoč, odkar je »Glasbena Matica« v Ljubljani sklenila, da bode na svojem zavoju poučevala v prav vseh godbenih instrumetih. Koncertni orkester namreč, v katerega se je pod patronanco »Glasbene Matice« preselovala dosedanja Društvena godba, tvorijo izvešine sami absolvirani konservatoristi. Umeje se, da te moči ne bodo več odvisne od zasebnih zaslužkov, da bode marveč edini njihov posel in zaslužek godba. Ob svojih vaje prostih urah pa bodo na Maticnem glasbenem zavodu poučevali v vseh godbenih instrumetih in tako je vsem onim, ki bi se hoteli posvetiti glasbi, dana prilika, da se izuče v tem ali onem instrumetu in da po absolviranem godbenem pouku vstopijo kot godbeniki v katerikoli godbeni orkester, kar jim more biti lep postranski zaslužek, dočim bi si po vzorcu provincialnih godbenikov svoj poglavitni zaslužek iskali kot organisti, občinski tajniki, zasebni uradniki i. dr. Tem potom bi Slovenci dobili domač godbeni naraščaj, ki bi bil gmotno dobro preskrbljen, lepemu številu našincev pa bi bilo pomagano do kruha. Menda ni treba omenjati, da smo Slovenci za čehi najmuzikalnejši slovenski narod. Interesovanci, ne zamudite torej ugodnosti, ki se vam ponuja! Posebno opozarjamo nanjo muzikalne obrtnike, obrtne učence in organiziste.

Gasilnemu in reševalnemu društvu ljubljanskemu je pri jubilejni slavnosti dne 16. in 23. avgusta t. l. ostalo par sto jubilejnih svetinj in razglednic. Svetinje, ki so primerne za gasilske in jubilejne slavnosti in lep spominek za posameznika, so po 20 v napredaj pri društvenem blagajniku v »Mestnem domu«, razglednice pa po 5 v. Priporočamo, da vsakdo poseže po svetinjah in razglednicah, da se vsaj deloma pokrije primamljaj slavnosti.

Potrjena knjiga. Naučno ministertvo je potrdilo dr. Josipa Tomiška grško vadnico kot učno knjigo na gimnazijah, kjer se uči grščina v slovenskem jeziku. »Slovenski trgovski vestnik« izide danes in sicer ilustriran s slikami praške jubilejne razstave in priobči popis razstave. Posamezna številka stane 50 v.

Jubilejske dopisnice. Poštna uprava je omislila letos umetno izdelane jubilejske dopisnice. Zametniskoga stališča proti temu ni ugovarjati. A nekaj je, kar se pri tej akciji jasno kaže, to je, da je poštna uprava, akoravno je del trgovskega ministrstva, brez vsakega trgovskega duha. Te res lepe dopisnice ne pridejo nič v svet, ker ni nikogar, ki bi to z zanimanjem prodal. Poštni uslužbenici navadno za to nimajo časa. Prodajalci poštinih vrednot pa pač ne dobejo 2% dobička teh dopisnic prodajati, ker lahko druge razglednice, in sicer tudi jubilejne najmanj z 20% dobička tudi po 15 v z znakmo vred prodajo. Razna poština ravnateljstva pritiskajo sedaj na poštne urade, naj se z vsjo vno posvetijo razprodaji teh dopisnic, dajejo nasvete, kako da naj delajo reklamo za nje itd. Če bi pa poštna uprava dala od teh dopisnic večjo provizijo, bi se gotovo prav lahko razpečale; če pa že ni hotela drugim dobička privoščiti, bi pa lahko ona brez dobička delala in te dopisnice po 10 v z znakmo vred prodajala, kar bi gotovo provzročilo isti uspeh.

Pomlad v jeseni. Hruškino cvetje nam je poslala iz Rateč na Gorenjskem mala Vida Z. Utrgala ga je na šolskem vrtu. Pač redek slučaj v tem času! — Gosp. Vinko Vidmar, realec v Idriji, nam je pa poslal razcvetelih pomladanskih vijolic in dozorelo jagodo, ki jih je nabral v idrijskem okraju. Hvala obema!

Šopek zrelih in cvetočih jagod nam je prinesel v uredništvo ljubki fantiček Dušan Hauptmanov. Jagode je nabral na Golovcu. Hvala malemu dobrotniku za pozornost!

Iz št. Vida nad Ljubljano. Piše se nam: »as običajne kaplanove bice je pred dumi. Upamo pa, da bo kaplan Zabret pri vseh svojih »titelnih« in pri vsej svoji močotnosti vendar imel toliko takta in dostojnosti, da ne bo beračil po fari. Poleg tega nas je pa v fari že precej posestnikov naprednjakov, zato

bi bila še celo nevarnost, da naši pridejki ne okužijo kaplanije.

V Črnomlju je dne 16. t. m. umrl obžalovani meščan in gostilničar g. Peter Spreicer v 88. letu svoje dobe. Rojen je bil v Blaževcih na Hrvaškem. Od nekdanj se je abirala črnomeljska inteligenca v njegovem vinskem hamu. Bil je na široko znan kot poštnjak in dovptinež, vedno naroden in občespoštan.

Na c. kr. samostojnih slovensko-nemških gimnazijah razredih v Celju je bilo, kakor se nam poroča, ob pričetku šolskega leta 1908—1909 v 1. razred sprejetih 55 učencev.

V Sevnici ob Savi na Spodnjem Štajerskem se prireja, kakor se nam piše velika žaga na paro za les, ki se bode dovažal iz obširnih gozdov graščine na Planini. Imejatelj tega veleposessva je laško-židovski konzorij, ki ga je pridobil po slovenski tvrdki Mankoč in drug v Trstu.

Manje sadij imajo v breziškem okraju. Češnje se prodajajo po kroni mernik, za jabolka se pa plačuje po pet do šest kron 100 kg.

Otroka je umorila v Gradou dekla Jožefa Trtnek in sicer koj po porodu. Zamašila mu je z robcem usta, z rokami ga pa davila, dokler ni izdihnil. Tudi roko mu je zlomila. Nečloveško mater so najprej oddali v porodnišnico, potem pa pojde v zapor.

Št. Jakob v Rožu na Korškem. V nedeljo, dne 27. septembra bode v Št. Jakobu v Rožu blagoslovljenje »Narodne šole«. Slavnost se začne ob 10 s slovesno mašo, ob lepem vremenu na prostem pri »Narodni šoli«. Na sporedu je tudi govor drž. in dež. poslanca Fr. Grafenauerja in petje raznih pevskih društev. Vabim na slavnost vse rodoljube, ki se hočejo z nami radovati in veseliti lepega napredka. — Mat. Ražun, župnik.

Zmešalo se je v Gorici 20letni deklici, benečanski Slovenki, katere je bila zaljubljena v onega vojaka, ki je pred kratkim umrl, ki je skočil iz vlaka Vipavske železnice, kakor smo svoj čas poročali. Neki človek je bil reveža oplašil, ker ni imel vzroga listka, kar je gnalo fanta k skoku skozi okno. Njegovo ljubico je to tako pretreslo, da se jej je sedaj zmešalo ter so jo morali oddati v bolnišnico.

Bitka med cigani. Na Rojcah tik Gorice so se te dni stepli med seboj cigani. Pretep je bil strašanski, kričanje neznosno. Prinitevši redarji so po dolgem trudu komaj napravili mir. Sami so bili v veliki nevarnosti. V bolnišnico k usmiljenim bratom je šlo 11 ciganov; sedmim so dali pomoč, ki so nevarno ranjeni, 4 so pridržali v bolnišnici. Po bolnišnici pa pride na vrsto kaz. razprava in ječa.

Za gostilničarje in sploh kupovalce vina. Letošnje leto je letina grozdja v Istri tako ugodna kot menda še nikdar ne tako. Grozdje je glede kakovosti in količine izborna. Ker je vreme ugodno, je pričakovati najlepših uspehov pri trganju. Rdečega vina ima Istra še mnogo od lansk. leta in se dobi pri vinogradnikih po zelo nizki ceni. Tudi cena letošnjega grozdja bo nižja kot prejšnje leto, zato se priporoča trgovcem z vinom, da kupijo naravnost od producentov bodisi grozdje, mošt ali vino. Vsi bodo dobro postreženi. Trgatev se začne okoli 20. t. m. Kdor želi podatkov o cenah, naj se obrne na »Gospodarsko društvo« v Pazinu, ki mu zastoj naznani vse.

Umorjen notar. V Zlataru pri Zagrebu je doslej neznan tat umoril notarja dr. Frana Tonkovića v njegovem stanovanju. S sekiro mu je preklal glavo.

Zaradi tatvine je bil včeraj pred tržaškimi porotniki obsojen mornar Simon Šforzina na tri leta težke ječe. Ukradel je 1500 K.

Zaprli so zaradi tatvine v Trstu 25letnega sobnega slikarja Jožefa Kranjca iz Črešnjeva.

Težke železo je padlo na 48letnega delavca Ivana Sešlja na postaji drž. železnice v Trstu.

Zastrupiti si je hotel v Trstu 29letni kotlar Josip Sušič, a so ga rešili pri življenju.

Oddaja pisarniških potrebščin za leto 1909 (tudi brzojavne papirje). Potrebščina o. kr. državno-železniškega ravnateljstva na prej navedenem blagu za 1909 se zagotovi z javnim dobavnim razpisom. Na tačnejši pogoji za dobavo oddajo se nahajajo v uradnem listu »L' osservatore Triestino« v Trstu od 19. septembra t. l. in se dobe tudi pri c. kr. ravnateljstvu drž. žel. v Trstu.

Slovenec v Ameriki. Zaradi poskušnega podkupovanja preiskovalnega sodnika so zaprli v Clevelandu A. Dremelja. Skušal je namreč podkupiti sodnika, da bi oprostil znanega ponarejalca avstrijskega denarja Kerkovića. Kerkovića pošljejo v Avstrijo, da ga pri nas sodijo.

Semenj. Dne 16. t. m. je bilo na drugi mesečni sejem za konje

in govejo živino prignani 167 konj in volov, 144 krav in telet, skupaj 311 glav. Kupčija je bila pri goveji živini dobra, kri konjih pa srednja.

Prodaja konj. Oskrbovalna komisija o. in kr. trenske divizije št. 3 v Gradou poroča tukajšnji trgovski in obrtniški abornici, da bo dne 15. oktobra t. l. ob 8. jutraj na mestnem semnjišču v Gradou po licitaciji prodala okoli 110 odbranih konj proti plačilu cene in kolkovne pristojbine.

Dva rdeča konstanjeva cveta je med svežim zelenjem opaziti na drevesu pred Krajcarjevo hišo na Marije Terezije cesti.

Pobegnil je dne 15. t. m. od dela na Savi pri Jesenicah 17letni prisiljenec Fran Spiček, rodod iz Sevelj pri Železnikih. Popihal jo je v prisiljeniški obleki.

Delavsko gibanje. Včeraj se je pripeljalo iz Amerike 27 Hrvatov. 10 jih je šlo v Beljak, 15 pa v Heb.

Izgubljeno in najdeno. G. Ana Praustova je izgubila 10 K vreden zlat uhan. — Gospa Antonija Levartova je izgubila denarnico, v kateri je imela do 12 K denarja. — Kuharica Hermina Stahlova je izgubila črn svilnat dežnik. — Brivski mojster g. Albert Dergano je našel zlatom okovan zob. — Posestnica g. Marija Breskvarjeva je našla denarnico z manjšo vsoto denarja. — Na južnem kolodvoru je bil izgubljen, oziroma najden slamniki, ženska pelicina, par čevljev in škatulja obleke.

Pozabljeni so bile v zavrtku žipke v vrednosti 7 K v kupeju večernega vlaka Ljubljana Kranj minuli teden. Najditelj naj jih blagovoli oddati v Kranju št. 170 pri A. pl. P.

Društvena godba ljubljanska koncertuje jutri zvečer pod vodstvom g. koncertnega mojstra I. Marcuzija v hotelu »Južni kolodvor« (A. Seidl) Začetek ob 8. zvečer. Vstop prost.

Društvena godba ljubljanska koncertuje danes pri večerni predstavi »The Elite Biograf« na vrtni hotelu pri »Maliču«. Začetek ob 1/8. zvečer.

Drobne novice.

— **Hudo sušo** imajo v mnogih državah Amerike. Že 7 tednov ni bilo kapljice dežja. Na stotine tovarov in industrijskih podjetij so morali vsled pomanjkanja vode ustaviti, vsled česar je na tisoče delavcev brez službe. V mnogih mestih se prodaja voda za visoko ceno. Zito je povsod uničeno, a gozdi se užigajo.

— **Velikanski požar** divja v carigradskem predmestnem kraju Jedikule, kjer so velike strojarne. Bajje je nad 1000 hiš v plamenu.

— **Grozovit umor.** Blizu Choena na Češkem je župan Speda v družbi z nekim Starim zavratno napadel nekoga Kubika in njegovega sina ter obema zabil žeblje v glavo. Sina so našli še živega, a ni upati da bi ostal živ.

— **30.000 modrasov** je bilo izročenih v zadnjih 14 dneh okrajnemu predstojništvu v Glamoču v Bosni, ki je moralo izplačati za nje nad 4000 K nagrad.

— **Velikanska želva.** V dalmatinskem zalivu Makarska se je ujela v mrežo trgovca Zandrija 100 kg težka orjaška želva. Prepeljali so jo v Reko, kjer je javno razstavljena na ogled.

— **Kneza Eulenbarga** so izpustili iz preiskovalnega zapora na predlog državnega pravdnika, ker ni upati, da bi ga sodišče sploh še moglo zaslišati, temu je že tako slab, da ne more niti rok več vzdigniti.

— **Kolera** je nastopila tudi že v Odesi, kjer sta umrli dve osebi. V Petrogradu je v enem dnevu umrlo 115 oseb za kolero.

— **Francoski milijonar** Albert Samson je zapustil berlinskemu vseučilišču poldrugi milijon.

— **Češko gledališče na Dunaju.** Ker se je češko gostovanje na Dunaju tako dobro obneslo, se baje namestila ustanoviti na Dunaju stalno češko gledališče.

— **Boj s Cigani.** V nekem gozdu blizu Soprona so Cigani napadli orožniško patroljo. Orožniki so streljali ter ubili tri Cigane in dve Ciganki.

Razne stvari.

* **Podedovanje.** Danes je dognana stvar, da podedujejo otroci vrline in — žal — tudi napake svojih staršev. Največkrat dolže zakonski drug drugega, ako se prikažejo pri otroku slaba svojstva. Tako skuša marsikateri soprog dolžiti svojo soprogo, da je dete podedovalo od nje sladkosnednost, med tem ko mlada mati zopet zatrjuje, da bode malo dete nalik očetu — oslastnež — finosnedež. In to vse zato, ker dete rado je Nestléjevo otroško moko. Res je pač sladkosnednost in okusnost naših malih, da hočejo vedno jesti le Nestléjevo otroško moko. Sladka papca ugaja seve-

da že tretjemu rodu. Sicer pa bode te ljubljenceve sladkosnednosti gotovo vsak papa in sleherna mama vesela in srečna, ker postanejo malički ob tej sladkosnednosti lepi, in močni: Tu je bila toraj podedovanost materine sladkosnednosti in očetovega finoje-deža brez napake.

* **Terorizem** in maščevalnost katoliške cerkve. Katoliške cerkve se drži pečat maščevalnosti, odkar so jo dobili v neomajno svojo oblast »vidni poglavarji«. Menda so papeži podedovali to nekrščansko svojstvo po svojem ustanovniku sv. Petru, ki je v togoti brž pozabil nauk svojega mojstra: »Ako dobiš udarec na desno lice, nastavi še levo« ter za prvo užalitev potegnil meč in sekal po ušesih. — Jezljivost in maščeval-

Telefonska in brzojavna poročila.

Delegacije.

Dunaj, 18. septembra. Definitivno je sklenjeno, da se delegacije skličejo dne 5. oktobra.

Beckovo potovanje v Prago.

Dunaj, 18. septembra. Ministrski predsednik baron Beck odpotuje 27. t. m. v Prago, kjer ostane dva dni.

Slovaki in volilna reforma.

Budimpešta, 18. septembra. Slovenski člani narodnostnega kluba so sklenili vstopiti v opozicijski blok, ki bo z vsemi sredstvi skušal preprečiti v parlamentu volilno reformo, ki jo predloži vlada.

Madžarski disidenti.

Budimpešta, 18. septembra. Disidenti neodvisne stranke so imeli na stanovanju poslanca dr. Kmetyja konferenco, na kateri se je sklenilo delovati na to, da se da volilna pravica samo tistim državljanom, ki so večji madžarskega jezika v besedi in pisavi.

Nesreča zrakoplova.

Washington, 18. septembra. Zrakoplovec Wright se je dvignil z nekim poročnikom na svojem aeroplanu v zrak. Ko j hotel povečati hitrost zrakoplova, se je levi vijak zlomil. Zrakoplov je padel na tla. Wright in poročnik sta bila vržena iz gondole in težko poškodovana. Prenesli so jih v bolnico, kjer je poročnik skoro na to umrl. Zrakoplov je uničen.

Spor med nemškimi socialisti.

Norinberg, 18. septembra. Po viharni debati so socialisti iz severne Nemčije sklenili, da vstrajajo pri tem, da se mora sprejeti resolucija strankarskega vodstva. Zastopniki iz južne Nemčije nečeje o tem ničesar slišati. Glasovanje o resoluciji so vsled tega odgodeli.

Kolera.

Stokholm, 18. septembra. Na tusem prispelem angleškem parniku »Saxon« je zbolel neki mornar na bolezn, ki kaže simptome kolere. Oblast je ukrenila vse mogoče varnostne odredbe.

Berolin, 18. septembra. Iz Petrograda poročajo, da je včeraj na novo zbolelo na kolero 305 oseb. V celem je do sedaj zbolelo na kolero 1130 oseb, izmed katerih jih je dosedaj umrlo 367.

Predsednik upravnega sodišča.

Dunaj 22. septembra. Novoimenovani predsednik upravnega sodišča marki Bacquehem se jutri predstavi senatu. Cesar ga zapriseže, ko se vrne iz Pekta.

Radi minoritetnih šol.

Dunaj 18. septembra. Danes dopoldne je imel baron Beck konferenco z ministri Pradejem, Praškom in Marchetom radi minoritetnih šol na Češkem.

Dunaj 18. septembra. Naučni minister dr. Marchet je imel danes razgovor s 5 zastopniki čeških obrambnih društev radi minoritetnih šol. Marchet se je proti njim obnašal silno arogantno. Rekel jim je: »Jaz sem pred vsem Nemeo, potem profesor in pedagog in šele v zadnji vrsti minister.« Deputacija, v kateri so bili tudi poslanci dr. Čelakovsky, dr. Baxa in Buřival, mu je odgovorila: Vi ste najprvo minister, potem profesor in pedagog in šele v zadnji vrsti Nemeo.

Dragi bratje!

V nedeljo, 20. t. m. bo izlet na Turjak. Odhod z vlakom iz južnega kolodvora ob 7.07 jutraj do Dobropolj (vozni listek 1 K 30 v.) Iz Dobropolj pošizlet skozi Ponikve, Rašico na Turjak.

Na zdar!

Odbori ljubljanskih sokolskih društev.

Listnica uredništva.

G. B. v Postojni: Prejeli smo pismo, toda brez dopisa.

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 18. septembra 1908.

Termal.

Pšenica za oktober . . .	za 50 kg K 11.28
Rž za oktober . . .	za 50 kg K 9.29
Koruzna za maj 1909 . . .	za 50 kg K 7.25
Oves za oktober . . .	za 50 kg K 8.02

Er.ktiv.
Mirneje.

Meteorološko poročilo.

septem.	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrovi	Nebe
17.	9. zv.	740.1	15.1	sl. szah.	oblačno
18.	7. zj.	739.9	12.5	sl. jvzh.	skor. obl.
	2. pop.	740.5	15.4	p.m.vjvz	oblačno

Srednja včerašnja temperatura 14.0, norm 14.6. Padavina v 24 urah 0.0 mm

Naprodaj je:

emivalna omarica (z mramornato ploščo), steza za knjige, cltre, uniforma za drž. uradnika, bruške in grozde v tobačni tvernici, II. stopnice.

Učiteljica francoščine

z državnim izpitom, želijo poučevati ta jezik, kakor tudi igranje na klavir.

Več se izve v upravništvu „Slovenskega Naroda“.

Hotel „Južni kolodvor“

Jutri, soboto, 19. septembra ob vsakem vremenu

KONCERT

popolne Ljubljanske društvene godbe pod vodstvom koncertnega mojstra J. Marcuzzija.

Začetek ob 8. Vstop prost. Na obilen obisk vljudno vabita Alfred in Josipina SEIDEL hotelir

Ub. pl. Trnkóczyja v Ljubljani.

Primarius
dr. V. Gregorič
Ljubljana
kronska ustna voda
EUODIN
Zakonito varovano.
Specijaliteta za kadilce.
10 do 15 kapljic v kozarec vode.
Cena 2 kroni.

Glavna zaloga v lekarni
Ub. pl. Trnkóczyja v Ljubljani.

H. Volk

Kemična pralnica

urejena z najnovejšimi stroji na par in elektriko se priporoča za snajenje vsakovrstnih oblek i. t. d. Cene primerno nizke. Delo solidno. Za vse v snajenje izročene stvari se jamči.

Prevezemnica oblek za Ljubljano

pri **J. MAGDIČU** krojaču Miklošičeva cesta št. 10.

šivilje

pri A. Singer, Gosposke ulice 4, kjer se poučuje tudi krojno risanje.

Posestvo

s staro, dobro idočo gostilno, oddaljeno 3/4 ure od Celovca, ob glavni cesti, se prodaja pod prav ugodnimi pogoji. — Posestvo obsega okrog 24 oralov njiv, travnikov in gozda, vse v ravnini, poslopja so zidana in enonadstropna.

Kupoi naj se blagovolijo obrniti na Simona Tauschitscha, posestnika in gostilničarja, Grabšteja, Koroško.

Otvoritev jesenske in zimske sezone!
Popolnoma sortirana zaloga
— za jesensko in zimsko sezono —
In največja izbira moške in damske obleke ter konfekcije za dečke in deklice.
Čudovito nizke cene!
„Angleško skladišče oblek“
O. Bernatovič v Ljubljani, Mestni trg št. 5.

Sargova
glicerinska
mila.
Novosti:
Savon fin „Don Juan“ v 10 parfumi K — 30
„Lilas Blanc“ K — 40
„Violette de Nice“ K — 50
„Royal extrafin“ „Rose de Schiraz“ K 2 50

Dobiva se v vseh boljših zadevnih trgovinah.

Svoji k svojim! Velika zaloga Svoji k svojim!
vsakovrstnega pohištva
od navadne do najfinejšje vrste po najnižjih cenah.
PETER JERAJ
TRST, ulica Vincenzo Belini št. 13
3171—4 ter vogal ulice Sv. Katarina.

Knjigarna
Kleinmayr & Bamberg
v Ljubljani, na Kongresnem trgu št. 2.
priporoča svoje
popolno zalogo
vseh na tujajšnjih in zunanjih učiliščih, zlasti na o. kr. I. in II. državni gimnaziji, na o. kr. državni gimnaziji z nemškim poučnim jezikom, na o. kr. višji realki ter na o. kr. moškem in ženskem učiteljsku, na mestnem dekliškem liceju in višji dekliški šoli tukaj, na zasebnih, ljudskih in meščanskih šolah uvedenih
šolskih knjig
v najnovejših izdajah in po najnižjih cenah.
Zaznamki navedenih knjig se dobivajo zastoj.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživlje in smrt s manjšajšimi se vplačili.

Vsak član ma po preteku petih let pravico do dividende.

Ob pričetku šol
3236—6
priporoča svoje
velikansko zalogo oblek
za dečke in deklice v vseh velikostih,
po najnižjih cenah.

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernove ulice št. 9.

3236—6

Pristen dober
brinjevec
se dobi pri 309 18
L. SEBENIKU v Spod. Šiški.

Spretni zidarji

se iščejo
za Zagreb, (plače do 5.20 K, delo traja vso zimo) pri arhitektih HÖNIGSBERG & DEUTSCH, c. in kr. dvorna stavbnika.

Odvetnik
dr. Anton Švigelj
vljudno naznanja, da je otvoril svojo
= odvetniško pisarno =
v Ljubljani
Miklošičeva cesta št. 22
v prejšnjih prostorih „Zadružne zveze“.

Šolske knjige
za ljudske in srednje šole,
učiteljske, licej, dekliško šolo,
za obrtne in strokovne šole
ima v najnovejših izdajah v zalogi
Narodna knjigarna v Ljubljani
na Jurčičevem trgu št. 3.

Lepo posestvo
z njivami, travniki in gospodarskim poslopjem, z veliko hišo št. 33 v Zgornji Šiški
se bode dalo v najem
za dobo 5 tih let. Natančnejša pojasnila se dobe pri podpisane županstvu.
Javna dražba se bode vršila v
nedeljo, t. j. 20. t. m. ob 3. pop.
pri zgoraj omenjeni hiši.
Županstvo občine Zgornja Šiška
due 16. septembra 1908.
Jvan Zakotnik.

„SLAVIJA“
45—108
vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Rez. fondi: 41,335,041.01 K. Izplačane odškodnine in kapitalije 97,814,430.97 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
z vseskozi slovensko-narodno upravo.
Vsa pojasnila daje:
Generalni zastop v Ljubljani, tigar pisarne so v lastnej bančnej hiši
v Gosposkih ulicah št. 12.

Avtomobil
znamka Mercedes s 4 sedeži se ugodno prodaja.
Kje, pove upravništvu „Slovenskega Naroda“.
Dva jako lepa, svetlorjava
psa jazbečarja
sta naprodaj.
Kje, pove iz prijaznosti upravništvu „Slovenskega Naroda“.

3335—1

3209—2

3392

3213—6

3311—1